

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2000/26/EÜ,**16. mai 2000,****mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise ning nõukogu direktiivide 73/239/EMÜ ja 88/357/EMÜ muutmise kohta****(Neljas liikluskindlustuse direktiiv)**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 47 lõiget 2 ja artiklit 95,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut, ⁽¹⁾võttes arvesse majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust, ⁽²⁾toimides asutamislepingu ⁽³⁾ artiklis 251 ettenähtud menetluse kohaselt vastavalt lepituskomisjonis 7. aprillil 2000 heakskiidetud ühistekstile

ning arvestades järgmist:

- (1) Praegu eksisteerivad lahknevused liikmesriikides õigusnormidega ettenähtud mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust käsitlevate sätete vahel ja need lahknevused takistavad isikute ja kindlustusteenuste vaba liikumist.
- (2) Seetõttu on ühisturu laitmatu toimimise edendamiseks tarvis neid sätteid ühtlustada.
- (3) Direktiiviga 72/166/EMÜ ⁽⁴⁾ võttis nõukogu vastu sätted mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust ja sellise vastutuse kindlustamise kohustuse täitmist käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta.
- (4) Direktiiviga 88/357/EMÜ ⁽⁵⁾ võttis nõukogu vastu sätted otsekindlustustegevusega, välja arvatud elukindlustustegevusega seotud õigusnormide kooskõlastamise ja teenuste osutamise vabaduse tegeliku kasutamise hõlbustamise kohta.
- (5) Rohelise kaardi büroode süsteem tagab nõuete hõlpsa lahendamise kannatanu koduriigis isegi juhul, kui teine osapool pärineb teisest Euroopa riigist.
- (6) Rohelise kaardi büroode süsteem ei lahenda kõiki kannatanu probleeme, kui see peab esitama nõude teisest riigist seal asuva osapoole ja seal heakskiidetud kindlustusseltsi vastu (võõras õigussüsteem, võõrkeel, harjumatu vaidluste lahendamise kord ja sageli põhjusetult venitatud vaidluste lahendamine).

⁽¹⁾ EÜT C 343, 13.11.1997, lk 11 ja EÜT C 171, 18.6.1999, lk 4.

⁽²⁾ EÜT C 157, 25.5.1998, lk 6.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 16. juuli 1998. aasta arvamus (EÜT C 292, 21.9.1998, lk 123), kinnitatud 27. oktoobril 1999, nõukogu 21. mai 1999. aasta ühine seisukoht (EÜT C 232, 13.8.1999, lk 8) ja Euroopa Parlamendi 15. detsembri 1999. aasta otsus (Euroopa Ühenduste Teatajas seni avaldamata). Nõukogu 2. mai 2000. aasta otsus (Euroopa Ühenduste Teatajas seni avaldamata) ja Euroopa Parlamendi 16. mai 2000. aasta otsus).

⁽⁴⁾ EÜT L 103, 2.5.1972, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 84/5/EMÜ (EÜT L 8, 11.1.1984, lk 17).

⁽⁵⁾ EÜT L 172, 4.7.1988, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 92/49/EMÜ (EÜT L 228, 11.8.1992, lk 1).

- (7) Oma 26. oktoobri 1995. aasta otsusega väljaspool nõude esitaja päritoluriiki juhtunud liiklusõnnetustest tulenevate vaidluste lahendamise kohta ⁽¹⁾ kutsus Euroopa Parlament asutamislepingu artikli 192 teise lõigu alusel komisjoni esitama Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi ettepanekut nende probleemide lahendamiseks.
- (8) Tegelikult on sobiv täiendada direktiividega 72/166/EMÜ, 84/5/EMÜ ⁽²⁾ ja 90/232/EMÜ ⁽³⁾ kehtestatud korda, et tagada mootorsõiduki õnnetuse tagajärjel vara- või isikukahju kannatanud osapooltele võrdväärne kohtlemine sõltumata sellest, kus õnnetused ühenduses juhtuvad; käesoleva direktiivi reguleerimisalasse jäävate õnnetuste puhul, mis juhtuvad liikmesriigis, mis ei ole kannatanu elukohariik, on kannatanute vaidluste lahendamise osas lüngad.
- (9) Käesoleva direktiivi kohaldamine rohelise kaardi süsteemiga hõlmatud kolmandates riikides juhtunud õnnetuste suhtes, mis mõjutavad ühenduses elavaid kannatanuid ning hõlmavad mõnes liikmesriigis kindlustatud ja põhiasukohta omavaid sõidukeid, ei tähenda direktiivi 72/166/EMÜ artikli 3 lõikes 2 ettenähtud kogu territooriumi liikluskindlustusega katmise kohustuse laiendust.
- (10) See eeldab kannatanule otsese nõudeõiguse andmist vastutava osapoole kindlustusseltsi vastu.
- (11) Ühe rahuldava lahendusena võiks anda käesoleva direktiivi reguleerimisalasse jääva ja liikmesriigis, mis ei ole nende elukohaliikmesriik, juhtuva mootorsõidukiõnnetuse tõttu vara- või isikukahju kandnule õigus esitada nõue oma elukohaliikmesriigist nõuete lahendamise eest vastutavale esindajale, kelle sinna määrab vastutava osapoole kindlustusselts.
- (12) See lahendus võimaldaks tegelda kahjuga, mida kannatanud saavad väljaspool oma elukohaliikmesriiki, neile tuttavas korras.
- (13) See süsteem, kus nõuete lahendamise eest vastutavad esindajad on kannatanu elukohaliikmesriigis, ei mõjuta igal üksikjuhtumil kohaldatavat materiaalõigust ega kohtualluvuse küsimust.
- (14) Vara- või isikukahju kannatanu isiku otsese nõudeõiguse olemasolu kindlustusseltsi vastu on selliste esindajate määramise loogiline täiendus ja parandab nende isikute õiguslikku seisundit, kes kannavad kahju väljaspool oma elukohaliikmesriiki juhtuvates mootorsõidukiõnnetustes.
- (15) Kõnealuste lünkade täitmiseks tuleks sätestada, et liikmesriik, kus kindlustusselts on saanud tegevusloa, peaks nõudma kindlustusseltsilt teistes liikmesriikides elavate või asuvate nõuete lahendamise eest vastutavate esindajate nimetamist, et koguda kogu vajalik teave sellistest õnnetustest tulenevate nõuete kohta ja võtta sobivaid meetmeid vaidluste lahendamiseks kindlustusseltsi nimel ja arvel, kaasa arvatud selle eest hüvitise maksmine; nõuete lahendamise eest vastutavatel esindajatel peaksid olema piisavad volitused kindlustusseltsi esindamiseks sellistes õnnetustes kannatanu isikute ees ja samuti kindlustusseltsi esindamiseks siseriiklike ametiasutuste, sealhulgas vajaduse korral kohtute ees niivõrd, kui võrd see on kokkusobiv rahvusvahelise eraõiguse kohtualluvusse määramist käsitlevate eeskirjadega.
- (16) Nõuete lahendamise eest vastutava esindaja tegevus ei ole piisav alus kohtualluvuse määramiseks kannatanu elukohaliikmesriigi kohtutele, kui rahvusvahelise eraõiguse kohtualluvusse andmist käsitlevad eeskirjad seda ette ei näe.

⁽¹⁾ EÜT C 308, 20.11.1995, lk 108.

⁽²⁾ 30. detsembri 1983. aasta teine nõukogu direktiiv 84/5/EMÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 8, 11.1.1984, lk 17). Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 90/232/EMÜ (EÜT L 129, 19.5.1990, lk 33).

⁽³⁾ 14. mai 1990. aasta kolmas nõukogu direktiiv 90/232/EMÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 129, 19.5.1990, lk 33).

- (17) Vaidluste lahendamise eest vastutavate esindajate määramine peaks olema üks direktiivi 73/239/EMÜ ⁽¹⁾ lisa punkti A liigis 10 loetletud tegevuse alustamise ja jätkamise tingimusi, välja arvatud vedaja vastutus; seetõttu peaks seda tingimust hõlmama ainus ametlik tegevusluba, mille annavad ametiasutused liikmesriigis, kus kindlustusselts rajab oma peakontori, mis on täpsustatud direktiivi 92/49/EMÜ ⁽²⁾ II jaotises; samuti tuleks seda tingimust kohaldada kindlustusseltside suhtes, mille peakontor on väljaspool ühendust ja mis on saanud tegevusloa kindlustustegevuseks mõnes ühenduse liikmesriigis; direktiivi 73/239/EMÜ tuleks vastavalt muuta ja täiendada.
- (18) Lisaks selle tagamisele, et kindlustusseltsil on esindaja liikmesriigis, kus kannatanu elab, on kohane tagada kannatanu eriline õigus vaidluse kiirele lahendamisele; seetõttu on tarvis siseriiklikus õiguses kehtestada sobivad tõhusad ja süstemaatilised rahalised või samaväärsed halduskaristused — nagu haldustrahvidega ühendatud ettekirjutused, korrapärane aruandmine järelevalveasutustele, kohapealsed kontrollimised, avaldamine siseriiklikus teatajas ja ajakirjanduses, äriühingu tegevuse peatamine (uute lepingute sõlmimise keeld teatavas ajavahemikus), järelevalveasutuste erilise esindaja määramine, kes jälgib, et selts töötab kooskõlas kindlustusseadustega, seltsilt kindlustustehingute tegemise loa äravõtmine, direktoritele ja juhtkonnale määratavad karistused — juhul, kui kindlustusselts või tema esindaja ei täida oma kohustust esitada hüvitise pakkumine mõistliku tähtaja jooksul; see ei tohiks piirata ühegi teise meetme kohaldamist — eriti järelevalveõiguse alusel —, mida võidakse vajalikuks pidada; tingimuse kohaselt ei tohi vastutus ning tekkinud isiku- ja varakahju olla vaidlustatud, et kindlustusselts saaks ettenähtud tähtaja jooksul teha põhjendatud pakkumise; põhjendatud hüvitise pakkumine peaks olema kirjalik ja sisaldama aluseid, mille põhjal on hinnatud vastutus ja kahju.
- (19) Lisaks neile karistustele on sobiv sätestada, et kindlustusseltsi pakutud või kohtus kannatanule mõistetud hüvitise summalt tuleb maksta intressi, kui pakkumist ei tehta ettenähtud tähtaja jooksul; kui liikmesriikidel on olemasolevad siseriiklikud eeskirjad, mis käsitlevad intressi hilinenud maksmise eest, tuleks käesoleva sätte rakendamisel viidata neile eeskirjadele.
- (20) Mootorsõidukiõnnetuse tagajärjel vara- või isikukahju kandnud kannatajatel on mõnikord raskusi õnnetuses osalenud mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust andva kindlustusseltsi nime tuvastamisega.
- (21) Selliste kannatanute huvides peaksid liikmesriigid rajama teabekeskused tagamaks, et selline teave tehakse kiiresti kättesaadavaks; need teabekeskused peaksid samuti kannatanule kättesaadavaks tegema teabe nõuete lahendamise eest vastutavate esindajate kohta; on vajalik, et sellised keskused teeksid omavahel koostööd ja vastaksid kiiresti nõuete lahendamise eest vastutavaid esindajaid käsitleva teabe taotlustele, mida esitavad keskused teistes liikmesriikides; tundub sobivana, et sellised keskused koguksid teavet kindlustuskaitse tegeliku lõppkuupäeva kohta, aga mitte poliisi esialgse kehtivuse lõppemise kohta, kui lepingu kestust pikendatakse lõpetamatajätmise tõttu.
- (22) Erisätted tuleks kehtestada sõidukite suhtes (näiteks valitsuse või sõjaväe sõidukid), mis vabastatakse tsiviilvastutuse kindlustamise kohustusest.
- (23) Kannatanul võib olla õigustatud huvi saada teavet sõiduki omaniku või tavalise juhi või registreeritud valdaja isiku kohta näiteks juhtudel, kui ta võib saada hüvitist ainult neilt isikutelt, sest sõiduk pole nõuetekohaselt kindlustatud või kahju ületab kindlustussumma; vastavalt tuleks anda ka seda teavet.

⁽¹⁾ 24. juuli 1973. aasta esimene nõukogu direktiiv 73/239/EMÜ otsekindlustustegevuse, välja arvatud elukindlustustegevuse alustamise ja jätkamisega seotud õigusnormide kooskõlastamise kohta (EÜT L 228, 16.8.1973, lk 3). Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 95/26/EÜ (EÜT L 168, 18.7.1995, lk 7).

⁽²⁾ Nõukogu 18. juuni 1992. aasta direktiiv 92/49/EMÜ otsekindlustustegevusega, välja arvatud elukindlustustegevusega seotud õigusnormide kooskõlastamise kohta, millega muudetakse direktiive 73/239/EMÜ ja 88/357/EMÜ (kolmas kahjukindlustuse direktiiv) (EÜT L 228, 11.8.1992, lk 1). Direktiivi on muudetud direktiiviga 95/26/EÜ (EÜT L 168, 18.7.1995, lk 7).

- (24) Teatav esitatud teave, nagu sõiduki omaniku või hariliku juhi nimi ja aadress ning kindlustuspoliisi number või sõiduki registreerimisnumber, on isiklikud andmed Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivi 95/46/EÜ (üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta) ⁽¹⁾ tähenduses; selliste käesoleva direktiivi eesmärgil nõutavate andmete töötlemine peab seetõttu täitma vastavalt direktiivile 95/46/EÜ võetud siseriiklike meetmeid; hariliku juhi nimi ja aadress tuleks edastada ainult juhul, kui siseriiklikud õigusaktid sellise edastamise ette näevad.
- (25) Vaja on ette näha hüvitusorgan, kelle poole kannatanu võib pöörduda juhul, kui kindlustusselts ei ole esindajat määranud või viivitab ilmselt vaidluse lahendamise või kui ei ole võimalik identifitseerida kindlustusseltsi, mis tagaks, et kannatanu ei jää ilma hüvitisest, millele tal on õigus; hüvitusorgani sekkumine peaks olema piiratud harvade üksikjuhtudega, kui kindlustusselts on vaatamata võimaliku karistuste määramise hoiatavale mõjule jätnud oma kohustused täitmata.
- (26) Hüvitusorgani roll on vaidluse lahendamine igasuguse kannatanule tekkinud vara- või isikukahju osas ainult juhtudel, mida on võimalik objektiivselt määratleda, ja seetõttu peab hüvitusorgan piirama oma tegevuse kontrollimisega, kas pakkumine on tehtud vastavalt ettenähtud tähtajale ja korrale, hindamata asja sisu.
- (27) Juriidilistel isikutel, kellele on seaduse alusel regressi korras üle läinud kannatanu nõue õnnetuse eest vastutava isiku või viimase kindlustusseltsi (nagu näiteks muud kindlustusseltsid või sotsiaalkindlustusorganid) vastu, ei tohiks olla õigust esitada vastavat nõuet hüvitusorganile.
- (28) Hüvitusorganil peaks olema regressiõigus kannatanule makstud hüvitise ulatuses; et hõlbustada hüvitusorgani nõude rahuldamist kindlustusseltsi poolt, kes ei ole määranud nõuete lahendamise eest vastutavat esindajat või viivitab ilmselt vaidluse lahendamise, peaks kannatanu liikmesriigis hüvitist maksval organil olema automaatne regressiõigus tagasimaksetele kannatanu õiguste ulatuses vastavalt organilt liikmesriigis, kus asub kindlustusselts; viimane organ on parimas olukorras, et algatada hüvitise saamiseks kohtumenetlust kindlustusseltsi vastu.
- (29) Kuigi liikmesriigid võivad sätestada, et nõue hüvitusorgani vastu võib olla subsidiaarne, ei peaks kannatanul olema kohustust esitada oma nõue õnnetuse eest vastutavale isikule enne, kui ta esitab selle hüvitusorganile; sel juhul peaks kannatanu olema vähemalt samas olukorras kui vastavalt direktiivi 84/5/EMÜ artikli 1 lõikele 4 nõude korral garantiifondi vastu.
- (30) Selle süsteemi võib tööle panna liikmesriikide asutatud või heakskiidetud hüvitusorganite vahelise lepinguga, mis määrab kindlaks nende ülesanded ja kohustused ning tagasimaksmise korra.
- (31) Kui sõiduki kindlustajat on võimatu tuvastada, tuleks sätestada, et kannatanule makstava kahjutasu puhul on lõplik võlgnik direktiivi 84/5/EMÜ artikli 1 lõikes 4 ettenähtud garantiifond, mis asub liikmesriigis, kus on õnnetuse põhjustanud kindlustamata sõiduki põhiasukoht; kui sõiduki tuvastamine on võimatu, tuleb sätestada, et lõplik võlgnik on direktiivi 84/5/EMÜ artikli 1 lõikes 4 ettenähtud garantiifond, mis asub liikmesriigis, kus õnnetus juhtus,

(¹) EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Reguleerimisala

1. Käesoleva direktiivi eesmärk on sätestada erisätted, mida kohaldatakse kannatanute suhtes, kellel on õigus saada hüvitist kaotuse või kahju eest, mis tuleneb õnnetustest, mis juhtuvad liikmesriigis, mis ei ole kannatanu elukohaliikmesriik, ja mille põhjustab mõnes liikmesriigis kindlustatud ja seal põhiasukohta omavate sõidukite kasutamine.

Ilma et see piiraks kolmandate riikide tsiviilvastutust ja rahvusvahelist eraõigust käsitlevaid õigusakte, kohaldatakse käesolevat direktiivi samuti kannatanute suhtes, kes elavad mõnes liikmesriigis ja kellel on õigus saada hüvitist iga vara- või isikukahju eest, mis tulenevad õnnetustest kolmandas riigis, mille direktiivi 72/166/EMÜ artikli 1 lõikes 3 määratletud liikluskindlustuse rahvuslikud bürood on ühinenud rohelise kaardi süsteemiga juhul, kui sellise õnnetuse põhjustab mõnes liikmesriigis kindlustatud ja seal põhiasukohta omava sõiduki kasutamine.

2. Artikleid 4 ja 6 kohaldatakse ainult õnnetuste puhul, mille põhjustab sõiduki kasutamine:

- a) mis on kindlustatud üksuse kaudu liikmesriigis, mis ei ole kannatanu elukohaliikmesriik, ja
- b) mille põhiasukoht on liikmesriigis, mis ei ole kannatanu elukohaliikmesriik.

3. Artiklit 7 kohaldatakse samuti õnnetuste suhtes, mille põhjustavad direktiivi 72/166/EMÜ artiklitega 6 ja 7 hõlmatud kolmandate riikide sõidukid.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) *kindlustusselts* — ettevõtja, kes on saanud ametliku tegevusloa vastavalt direktiivi 73/239/EMÜ artiklile 6 või artikli 23 lõikele 2;
- b) *üksus* — direktiivi 88/357/EMÜ artikli 2 punktis c määratletud kindlustusseltsi peakontor, esindus või filiaal;
- c) *sõiduk* — direktiivi 72/166/EMÜ artikli 1 lõikes 1 määratletud sõiduk;
- d) *kannatanu* — direktiivi 72/166/EMÜ artikli 1 lõikes 2 määratletud kannatanu;
- e) *liikmesriik, kus on sõiduki põhiasukoht* — direktiivi 72/166/EMÜ artikli 1 lõikes 4 määratletud territoorium, kus on sõiduki põhiasukoht.

Artikkel 3

Vahetu nõudeõigus

Iga liikmesriik tagab, et artiklis 1 nimetatud kannatanutel, kes satuvad õnnetustesse selle sätte tähenduses, on vahetu nõudeõigus kindlustusseltsi vastu, kes kindlustab vastutava isiku tsiviilvastutuse.

Artikkel 4

Nõuete lahendamise eest vastutavad esindajad

1. Iga liikmesriik võtab kõik meetmed tagamaks, et kõik direktiivi 73/239/EMÜ lisa punkti A liiki 10 kuuluvaid riske, välja arvatud vedaja vastutus, kindlustavad kindlustusseltsid määravad nõuete lahendamise eest vastutava esindaja igas liikmesriigis, välja arvatud liikmesriik, kus nad on saanud ametliku tegevusloa. Nõuete lahendamise eest vastutav esindaja vastutab artiklis 1 nimetatud juhtudel õnnetusest tulenevate vaidluste käsitlemise ja lahendamise eest. Nõuete lahendamise eest vastutav esindaja elab või asub liikmesriigis, kuhu ta on määratud.

2. Nõuete lahendamise eest vastutava esindaja valik on kindlustusseltsi otsustada. Liikmesriigid ei või seda valikut piirata.

3. Nõuete lahendamise eest vastutav esindaja võib töötada ühe või mitme kindlustusseltsi heaks.

4. Nõuete lahendamise eest vastutav esindaja kogub selliste nõuete kohta kogu vaidluste lahendamiseks vajaliku teabe ja võtab meetmeid, et rääkida läbi vaidluse lahendamise üle. Nõuete lahendamise eest vastutava esindaja määramise nõue ei välista kannatanu või tema kindlustusettevõtte õigust algatada kohtumenetlus vahetult õnnetuse põhjustanud isiku või tema kindlustusseltsi vastu.

5. Nõuete lahendamise eest vastutavatel esindajatel on piisavad volitused kindlustusseltsi esindamiseks artiklis 1 nimetatud juhtudel kannatanute ees ja nende nõuete täielikuks rahuldamiseks. Nad peavad olema võimelised juhtumite uurimiseks kannatanu elukohaliikmesriigi ametlikus keeles või keeltes.

6. Liikmesriigid kehtestavad sobivate, tõhusate ja süstemaatiliste rahaliste või samaväärsete halduskaristustega tagatud kohustuse, mille tõttu kolme kuu jooksul alates kuupäevast, mil kannatanu esitas oma hüvitisenõude kas vahetult õnnetuse põhjustanud isiku kindlustusseltsile või tema nõuete lahendamise eest vastutavale esindajale,

- a) peab õnnetuse põhjustanud isiku kindlustusselts või tema nõuete lahendamise eest vastutav esindaja tegema põhjendatud hüvitisepakkumise juhtudel, kui vastutust ei vaidlustata ja kahju on kindlaks määratud, või
- b) peab kindlustusselts, kellele nõue on adresseeritud, või tema nõuete lahendamise eest vastutav esindaja andma põhjendatud vastuse nõudes esitatud punktidele juhtudel, kui vastutust ei võeta omaks või see pole selgelt kindlaks tehtud või kui kahju pole täielikult kindlaks määratud.

Liikmesriigid võtavad vastu sätted tagamaks, et kui kolmekuulise tähtaja jooksul pakkumist ei tehta, makstakse kannatanule kindlustusseltsi pakutud või kohtus määratud hüvitise summalt intressi.

7. Komisjon annab enne 20. jaanuari 2006 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aru lõike 4 esimese lõigu rakendamise ja selle sätte tõhususe kohta, samuti siseriiklike karistussätete võrdväarsuse kohta, ja teeb vajaduse korral ettepanekuid.

8. Nõuete lahendamise eest vastutava esindaja määramine ei tähenda iseenesest filiaali avamist direktiivi 92/49/EMÜ artikli 1 punkti b tähenduses ja nõuete lahendamise eest vastutavat esindajat ei loeta üksuseks direktiivi 88/357/EMÜ artikli 2 punkti c tähenduses või üksuseks Brüsseli 27. septembri 1968. aasta konventsioonile kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades ⁽¹⁾.

Artikkel 5

Teabekeskused

1. Et võimaldada kannatanul hüvitist nõuda, rajab või volitab iga liikmesriik teabekeskuse, mis vastutab:

a) järgmist teavet sisaldava registri pidamise eest:

1. nende mootorsõidukite registreerimisnumbrid, mille põhiasukoht on kõnealuses riigis;
2. i) kindlustuspoliiside numbrid, mis kindlustavad nende sõidukite kasutamise direktiivi 73/239/EMÜ lisa punkti A liiki 10 arvatud riskide vastu, välja arvatud vedaja vastutus, ja juhul, kui kindlustuspoliisi kehtivusaeg on lõppenud, ka kindlustuse lõppemise kuupäev;
- ii) rohelise kaardi või piirikindlustuslepingu number, kui sõiduk on kindlustatud ühega neist dokumentidest ja kui sõiduki suhtes kohaldatakse üht direktiivi 72/166/EMÜ artikli 4 punktis b ettenähtud eranditest;

⁽¹⁾ EÜT C 27, 26.1.1998, lk 1 (ühendatud versioon).

3. kindlustusseltsid, kes kindlustavad sõidukite kasutamist direktiivi 73/239/EMÜ lisa punkti A liiki 10 arvatud riskide vastu, välja arvatud vedaja vastutus, ja vastavalt artiklile 4 selliste kindlustusseltside määratud nõuete lahendamise eest vastutavad esindajad, kelle nimed teatatakse teabekeskusele vastavalt käesoleva artikli lõikele 2;
4. nimekiri sõidukitest, mille suhtes igas liikmesriigis kohaldatakse tsiviilvastutuskindlustuse nõude erandit vastavalt direktiivi 72/166/EMÜ artikli 4 punktidele a ja b;
5. punktis 4 käsitletud sõidukite kohta:
 - i) vastavalt direktiivi 72/166/EMÜ artikli 4 punkti a teisele lõigule määratud asutuse või organi nimi, kes vastutab kannatanutele hüvitise maksmise eest juhtudel, kui ei kohaldata direktiivi 72/166/EMÜ artikli 2 lõike 2 esimeses taandes ettenähtud korda, kui sõiduki suhtes kohaldatakse direktiivi 72/166/EMÜ artikli 4 punktis a sätestatud erandit;
 - ii) organi nimi, kes kindlustab sõidukit liikmesriigis, kus on selle põhiasukoht, kui sõiduki suhtes kohaldatakse direktiivi 72/166/EMÜ artikli 4 punktis b sätestatud erandit;
- b) või selle teabe koostamise ja levitamise eest;
- c) ja isikute abistamise eest, kellele tuleb teatada punkti a alapunktides 1—5 osutatud teave.

Punkti a alapunktides 1—3 osutatud teavet tuleb säilitada seitsme aasta jooksul pärast sõiduki registreerimise lõppemist või kindlustuslepingu lõppemist.

2. Lõike 1 punkti a alapunktis 3 nimetatud kindlustusseltsid teatavad kõigi liikmesriikide teabekeskustele igas liikmesriigis vastavalt artiklile 4 määratud nõuete lahendamise eest vastutava esindaja nime ja aadressi.
3. Liikmesriigid tagavad, et kannatanul on seitsme aasta jooksul pärast õnnetust õigus saada oma elukohaliikmesriigi, sõiduki põhiasukoha liikmesriigi või õnnetuse juhtumise liikmesriigi teabekeskuselt viivitamatult järgmist teavet:
 - a) kindlustusseltsi nimi ja aadress;
 - b) kindlustuspoliisi number; ja
 - c) kindlustusseltsi nõuete lahendamise eest vastutava esindaja nimi ja aadress kannatanu elukohaliikmesriigis.

Teabekeskused teevad omavahel koostööd.

4. Teabekeskus annab kannatanule sõiduki omaniku või tavalise juhi või registreeritud valdaja nime ja aadressi, kui kannatanul on õigustatud huvi seda teavet saada. Käesoleva sätte eesmärgil pöördub teabekeskus eriti:
 - a) kindlustusseltsi poole, või
 - b) sõidukiregistri poole.

Kui sõiduki suhtes kohaldatakse direktiivi 72/166/EMÜ artikli 4 punktis a sätestatud erandit, teatab teabekeskus kannatanule vastavalt selle direktiivi artikli 4 punkti a teisele taandele määratud asutuse või organi nime, mis vastutab kannatanule hüvitise andmise eest juhtudel, kui ei kohaldata selle direktiivi artikli 2 lõike 2 esimeses taandes ettenähtud korda.

Kui sõiduki suhtes kohaldatakse direktiivi 72/166/EMÜ artikli 4 punktis b sätestatud erandit, teatab teabekeskus kannatanule organi nime, mis kindlustab sõidukit riigis, kus on selle põhiasukoht.

5. Eelmistest lõigetest tulenevate isikuandmete töötlemine peab toimuma kooskõlas siseriiklike meetmetega, mis on võetud vastavalt direktiivile 95/46/EÜ.

Artikkel 6

Hüvitusorganid

1. Iga liikmesriik asutab või volitab hüvitusorgani, mis vastutab artiklis 1 nimetatud juhtudel kannatanutele hüvitise maksmise eest.

Sellised kannatanud võivad esitada nõude oma elukohaliikmesriigi hüvitusorganile:

- a) kui kolme kuu jooksul alates kuupäevast, mil kannatanu esitas oma hüvitisenõude õnnetuse põhjustanud sõiduki kindlustusseltsile või selle nõuete lahendamise eest vastutavale esindajale, ei ole kindlustusselts ega tema nõuete lahendamise eest vastutav esindaja esitanud põhjendatud vastust nõude punktide kohta; või
- b) kui kindlustusselts ei ole määranud nõuete lahendamise eest vastutavat esindajat kannatanu liikmesriigis vastavalt artikli 4 lõikele 1. Sel juhul ei tohi kannatanud esitada nõuet hüvitusorganile, kui nad on esitanud hüvitisnõude vahetult õnnetuse põhjustanud sõiduki kindlustusseltsile ja saanud kolme kuu jooksul alates nõude esitamisest põhjendatud vastuse.

Kannatanud ei tohi esitada nõuet hüvitusorganile, kui nad on algatanud kohtuasja vahetult kindlustusseltsi vastu.

Hüvitusorgan võtab meetmeid kahe kuu jooksul alates päevast, kui kannatanu esitab talle hüvitisnõude, aga lõpetab need meetmed, kui kindlustusselts või selle nõuete lahendamise eest vastutav esindaja annab seejärel nõudele põhjendatud vastuse.

Hüvitusorgan teatab viivitamatult:

- a) õnnetuse põhjustanud sõiduki kindlustusseltsile või nõuete lahendamise eest vastutavale esindajale;
- b) kindlustusseltsi poliisi välja andnud üksuse liikmesriigi hüvitusorganile;
- c) õnnetuse põhjustanud isikule, kui see on teada,

et ta on saanud kannatanult nõude ja vastab sellele nõudele kahe kuu jooksul pärast nõude esitamist.

See säte ei piira liikmesriikide õigust pidada kõnealuse organi makstavat hüvitist subsidiaarseks või mittesubsidiaarseks ega õigust sätestada nõuete lahendamine kõnealuse organi ja õnnetuse põhjustanud isiku või isikute ja muude kindlustusseltside või sotsiaalkindlustusorganite vahel, kes peavad kannatanule seoses sama õnnetusjuhtumiga hüvitist maksuma. Liikmesriigid ei tohi lubada organil seada hüvitise maksmine sõltuvusse käesolevas direktiivis sätestamata tingimustest, eriti sellest, kas kannatanu tõestab mingil viisil, et vastutav isik ei saa maksta või keeldub maksmast.

2. Hüvitusorganil, kes on maksnud kannatanule hüvitise tema elukohaliikmesriigis, on õigus nõuda hüvitisena makstud summa hüvitamist kindlustusseltsi poliisi andnud üksuse liikmesriigi hüvitusorganilt.

Viimasele organile lähevad siis üle kannatanu õigused õnnetuse põhjustanud isiku või tema kindlustusseltsi vastu niivõrd, kuivõrd kannatanu elukohariigi hüvitusorgan on maksnud hüvitist antud isiku- või varakahju eest. Iga liikmesriik on kohustatud tunnustama seda regressiõigust, nagu selle näeb ette iga teine liikmesriik.

3. Käesolev artikkel jõustub:

- a) pärast liikmesriikide asutatud või volitatud hüvitusorganite vahel lepingu sõlmimist, mis käsitleb nende ülesandeid ja kohustusi ning hüvitamise korda;
- b) alates kuupäevast, mille komisjon määrab pärast seda, kui on tihedas koostöös liikmesriikidega kindlaks teinud, et selline leping on sõlmitud.

Komisjon annab enne 20. juulit 2005 Euroopa Parlamendile ja komisjonile aru käesoleva artikli rakendamise ja selle tõhususe kohta ning teeb vajaduse korral ettepanekuid.

Artikkel 7

Kui sõidukit on võimatu tuvastada või kui kahe kuu jooksul pärast õnnetust on võimatu kindlaks teha kindlustusseltsi, võib kannatanu taotleda hüvitist oma elukohaliikmesriigi hüvitusorganilt. Hüvitist makstakse vastavalt direktiivi 84/5/EMÜ artikli 1 sätetele. Hüvitusorganil on siis käesoleva direktiivi artikli 6 lõikes 2 ettenähtud tingimustel nõue:

- a) kui kindlustusseltsi ei saa kindlaks teha: direktiivi 84/5/EMÜ artikli 1 lõikes 4 ettenähtud garantiifondi vastu liikmesriigis, kus on sõiduki põhiasukoht;
- b) tuvastamata sõiduki puhul: garantiifondi vastu õnnetuse juhtumise liikmesriigis;
- c) kolmandate riikide sõidukite puhul: garantiifondi vastu õnnetuse juhtumise liikmesriigis.

Artikkel 8

Direktiivi 73/239/EMÜ muudetakse järgmiselt:

- a) artikli 8 lõikesse 1 lisatakse järgmine punkt:

“f) edastab igas liikmesriigis peale liikmesriigi, kus taotletakse tegevusluba, määratud nõuete lahendamise eest vastutava esindaja nime ja aadressi, kui kindlustatavad riskid kuuluvad lisa punkti A liiki 10, välja arvatud vedaja vastutus.”;

- b) artikli 23 lõikesse 2 lisatakse järgmine punkt:

“h) edastab igas liikmesriigis peale liikmesriigi, kus taotletakse tegevusluba, määratud nõuete lahendamise eest vastutava esindaja nime ja aadressi, kui kindlustatavad riskid on arvatud lisa punkti A liiki 10, välja arvatud vedaja vastutus.”

Artikkel 9

Direktiivi 88/357/EMÜ muudetakse järgmiselt.

Artikli 12a lõikesse 4 lisatakse järgmine lõik:

“Kui kindlustusselts ei ole esindajat määranud, võib liikmesriik heaks kiita vastavalt direktiivi 2000/26/EÜ (*) artiklile 4 määratud nõuete lahendamise eest vastutava esindaja, kes täidab vastavalt käesolevale lõikele määratud esindaja ülesandeid.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. mai 2000. aasta direktiiv 2000/26/EÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise ja nõukogu direktiivide 73/239/EMÜ ning 88/357/EMÜ muutmise kohta (EÜT L 181, 20.7.2000, lk 65).”

Artikkel 10

Rakendamine

1. Liikmesriigid võtavad vastu ja avaldavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigusnormid enne 20. juulit 2002. Liikmesriigid teatavad sellest viivitamata komisjonile.

Liikmesriigid kohaldavad neid sätteid hiljemalt 20. jaanuaril 2003.

2. Kui liikmesriigid need meetmed vastu võtavad, lisavad nad nendesse meetmetesse või nende meetmete ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

3. Ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist, asutavad või volitavad liikmesriigid hüvitusorgani vastavalt artikli 6 lõikele 1 enne 20. jaanuari 2002. Kui hüvitusorganid ei ole sõlminud lepingut vastavalt artikli 6 lõikele 3 enne 20. juulit 2002, paneb komisjon ette meetmeid, mis on kavandatud tagamaks, et artiklite 6 ja 7 sätted jõustuvad enne 20. jaanuari 2003.

4. Liikmesriigid võivad vastavalt asutamislepingule säilitada või kehtestada sätteid, mis on kannatanule soodsamad kui käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud sätted.
5. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetavate siseriiklike põhiliste õigusnormide teksti.

Artikkel 11

Jõustumine

Direktiiv jõustub *Euroopa Ühenduste Teatajas* avaldamise päeval.

Artikkel 12

Karistused

Liikmesriigid kinnitavad karistused siseriiklike õigusnormide rikkumise eest, mille nad võtavad vastu käesoleva direktiivi rakendamiseks, ja võtavad vajalikud meetmed nende kohaldamise tagamiseks. Need karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriigid teatavad need sätted komisjonile hiljemalt 20. juulil 2002 ja kõik nende hilisemad muudatused võimalikult kiiresti.

Artikkel 13

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 16. mai 2000

Euroopa Parlamendi nimel

president

Nicole FONTAINE

Nõukogu nimel

eesistuja

Manuel CARRILHO
